

Kurjer Gospodarczy Ziemi Wschodnich

W obliczu klęski nieurodzaju

Według przypuszczalnego szacowania zbiorów w Polsce, tegoroczny urodzaj głównych nieurodzaju do 10% niż w roku ubiegłym.

Sytuacja pod tym względem kształtuje się dla całego państwa dość pomyślnie. Natomiast w odniesieniu do województwa wileńskiego jest ona wprost rozpaczliwa, zwłaszcza w północnych powiatach, — Brastawskim, Wileńskim, Święciańskim i poniekałdowskim. Jeszcze przed miesiącem ludność się, że przy sprzyjającej pogodzie późno siane jęczmień dojrzeje i można będzie zebrać ziemniaki, co zrekompensuje niedobór żyta. Dziś już można stwierdzić zupełny zawód.

Mówiąc, że sytuacja jest rozpaczliwa, mam na względzie tę okoliczność, że nieurodzaj ma charakter masowy. Z drugiej strony nieurodzaj ten dotyczy nie poszczególnych zbóż, lecz wszystkich — a więc nie będzie już mógł rolnik zastąpić w spożyciu brakujące produkty rolne innymi, jakkolwiek mniej pożywnymi ale posiadanymi w większej ilości, jak to było w latach ubiegłych. Nadmiar wszystkich sian w tym roku było złe i zabrano go co najmniej połowę.

Wzbywanie się inwentarza żywego już się rozpoczęło. Przypuszczalnie większość gospodarstw zmuszona będzie zredukować inwentarz do połowy. Istnieje poważna obawa, że zarysowujący się kierunek hodowlany ulegnie niebezpiecznemu zatamaniu się.

Jedno zło pociąga za sobą inne. Z iność nabywcza rolnika obniży się do zera. Nastąpi przymusowa przerwa w akcji odbudowy zniszczonych gospodarstw. Ustanie popyt na wyroby przemysłu. Nieurodzaj niewątpliwie przyczyni się do skurczenia się obrotów handlowych Wilna i innych większych ośrodków. Wrośnie wreszcie ilość bezrobotnych skutkiem napływu biedniejszych rolników do miast w poszukiwaniach zarobku.

Konieczność akcji ratowniczej, przedsięwzięcia środków zaradczych, przysięga z pomocą poszkodowanej ludności — została należycie zrozumiana i doceniona tak przez czynniki rządowe jak społeczne. Z informacji, jakie od czasu do czasu ukazują się w prasie można sądzić, że zabiegi w rozważanej sprawie idą w dwóch kierunkach: osiągnięcia ulg kredytowych, podatkowych i taryfowych, oraz zabezpieczenia podaży zbóż.

Na tem jednak akcja ratownicza nie może poprzestać. Istnieje bowiem jeszcze jedna uzasadniona obawa, że z braku ziarna nie zostanie obsiana na wiosnę całkowita przestrzeń pól. W

związku z tem już teraz należałoby się zastanowić, w jaki sposób zabezpieczyć się przed tym, co się ominąć. Tu należy z uznaniem odnotować akcję spółdzielni „Rolnik” w Brastawiu, która zorganizowała ostatnio skup miejscowego owsa celem odprzedaży rolnikom na wiosnę na kredyt (odmiany owsa niemiejskiego w Wileńszczyźnie nie udają się).

Jak się dowiadujemy sprawa wiosennej pomocy siewnej ma być przedmiotem rozważań powołanych czynników w najbliższych dniach. h.

SITUACJA GOSPODARZA LITWY.

„Tygodnik Handlowy” informuje, że hamburski „Wirtschaftsdienst” w sposób niezwykle pesymistyczny ocenia rozwój gospodarczy Litwy w r. 1928. Niepomyślnym objawem jest w pierwszym rzędzie zmniejszenie się bierności bilansu handlowego Litwy: w ciągu pierwszego półrocza r. b. Saldo bilansu handlowego wynosiło 30,2 mil. litów, gdy w ciągu tego samego okresu 1927 r. handel zagraniczny wykazywał saldo czynne w wysokości 9,7 mil. litów.

Okolo 40 proc. wartości wywozu przypada na wywóz drzewa i łąki: to też w przyszłości ukształtowanie się bilansu handlowego będzie przedwzrostkiem zależne od tego w jakim stopniu produkcja tych surowców oraz zbyt ich zagranicą umożliwi pokrycie wartości importu.

Wywóz drzewa z Litwy — który państwo musi forsować dla względnej równowagi bilansu handlowego — prowadzi do rabunkowego gospodarki leśnej i do niszczenia drzewostanów. Wywóz drzewa wynosi obecnie o 150% ponad maksymalną normę ustaloną według wymogów racjonalnej gospodarki.

Wiekse jeszcze znaczenie dla eksportu litewskiego niż drzewo posiada len: wskaźnik ten jednak ciągłych nieurodzajów — zbiory zmniejszyły się, a jeszcze większej redukcji uległ wywóz len, którego wartość wynosiła w I półr. 1927 r. — 39,7 mil. litów, a w I półr. 1928 r. tylko 27,1 mil. litów. Według przewidywań urzędowych — zbiory len w r. 1928—29 będą również bardzo niepomyślne.

Trudno tedy orzec, w jaki sposób Litwa będzie mogła zmniejszyć deficyt bilansu handlowego; raczej należy przypuszczać, że mimo stałej depresji gospodarczej nadwyżka importu nad eksportem będzie nadal wzrastała.

CZEKOLADA

PLUTOS

MŁECZNA.

Z pobytu dziennikarzy amerykańskich w Wilnie.

Jak wiadomo bawi w Wilnie dwóch dni wycieczka dziennikarzy amerykańskich, złożona z pp.: Huberta Knickerbocker (New York Evening Post i Filadelfia Public Ledger), Edgara Mowre (Chicago Daily News), Howarda Siepeul (Christian Science Monitor), J. A. Bouman (Associated Press), Darsie Gille (Chicago Daily News i Morning Post) w towarzystwie radcy mini. spraw zagranicz. dr. Litnera.

W pierwszym dniu goście oprowadzani przez prof. Rusczyca i por. Świętorzeckiego oglądali miasto zwiedzając szereg kościołów i starożytną synagogę. Prezydent miasta podejmował gości czarną kawą w klubie Słacheckim wieczorem zaś w pałacu reprezentacyjnym odbył się obiad, w którym wzięli udział JE ks. biskup Bandurski,

Marszałek senatu prof. Szymański, poseł Jan Piłsudski i inni.

Wczoraj amerykańscy goście udali się samochodami do Trok i Skopaski gdzie zaszli strażnicę KOP-u oraz pogranicze. Dziennikarze amerykańscy zdziwieni byli niepomniernie, że pomimo przybycia na pogranicze tak znacznej grupy osób straż litewska nie pokazała się. Po dokonaniu zdjęć wiech granicznych wrócili do Trok gdzie w kasynie oficerskim przygotowany był obiad. Wieczorem goście amerykańscy opuścili Wilno i jak się dowiadujemy zamierzają zwiedzić polsko sowieckie punkty graniczne.

Na pogranicze towarzyszył gościom por. Świętorzecki. Wobec złej pogody władze zaopatrzyły gości w kożuchy co umożliwiło im podróż autami.

Pożyczka na rezerwę zbożową została przyznana miastu.

Na ostatnim posiedzeniu Rady Miejskiej zapadła uchwała, upowalniająca pp. Prezydenta Folejewskiego, Vice-prezydenta Czyża i Ławnika Zojmę do wystąpienia do Państwowego Banku Rolnego o przyznanie miastu pożyczki w sumie 240.000 zł. na zorganizowanie rezerw zbożowych, które pozwoliłyby regulować ceny rynkowe w okresach, kiedy dowóz zboża

będzie utrudniony. W dniu wczorajszym Państwowy Bank Rolny powiadomił Magistrat, że pożyczka ta została przyznana i suma 240.000 może być podjęta.

Ponadto P. B. R. zaofiarował dostarczyć zboża z własnych składów, gdyby skup jego przedstawiał duże trudności.

Podróż inspekcyjna gen. Sławoj-Składkowskiego.

Minister Spr. Wewnętrznych gen. Sławoj-Składkowski przybył na teren Woj. Wileńskiego w towarzystwie Szefa Sekretariatu M. S. W. z Lidz, gdzie spotykał się przez p. Wojewodę Raczkiewiczą, udał się do Osmiany, Smorgoni i Wilejki poczem przeprowadził inspekcję pow. Dziś-

nińskiego i Brastawskiego. Do Wilna p. Minister przybędzie zapewne w dniu dzisiejszym, a w niedzielę wieczorem wyjedzie z powrotem do Warszawy, aby wziąć udział w posiedzeniu komitetu ekonomicznego Rady Ministrów.

KRONIKA

SOBOTA 20 Dziś Wschód st. g. 6 m. 00
Jana Kant. Zach. st. o g. 6 m. 52
Jutro Urszuli

Spostrzeżenia meteorologiczne Zakładu Meteorologii U. S. B.

z dnia — 19-X 1928 r.

Cisnienie średnie w m.	758
Temperatura średnia	+ 3°C
Opad za dobę w mm	1
Wiatr przeważający	wschodni.

U w a g i: pochmurno, mgła, deszcz. Minimum za dobę — 10°C. Maximum za dobę 4°C. Tendencja barometryczna: stały spadek ciśnienia.

KOŚCIELNA.

— Uroczystość św. Marii Magdaleny Alacoque. Jutro, tj. w niedzielę 21 bm. w kościele SS. Wyzwitych Alacoque z całodziennym wystawieniem Najświętszego Sakramentu.

— Porządek nabożeństwa następujący: dziś w sobotę — nieszpory o g. 5 m. 30 pp., jutro w niedzielę — prymaria o g. 7 wotywa o godz. 9 suma z kazaniem o g. 11, nieszpory i konkluzja o g. 5 pp.

MIĘJSKA.

— (o) Z posiedzenia miejskiej komisji rewizyjnej. Na czwartkowym posiedzeniu miejskiej komisji rewizyjnej uchwalono wydzielić dwie podkomisje z których jedna zajmie się rewizyjnym wykonaniem przez Magistrat budżetu na rok bieżący, druga zaś przystąpi do sprawdzenia rachunków, przedstawionych przez komitet „Targów Północnych.”

— (o) W sprawie wyboru stałych przewodniczących komisji radzieckich. Wyznaczone na dzień 18 października zebranie przedstawicieli poszczególnych grupowań Rady miejskiej w celu ustaleniu kandydatur stałych przewodniczących komisji ra-

dzieckich nie doszło do skutku i zostało odłożone do następnego czwartku.

— Dotacja miejska dla T-wa „Światło”. Na wczorajszym posiedzeniu Magistratu uchwalono asygnować 5000 zł. dla T-wa „Światło”. Dotacja ta przeznaczona jest na utrzymanie internatu dla niezdolnych uczni zawodowych.

— Magistrat przystępuje do rozbioru kiosków na terenie Targów. W dniu wczorajszym upłynął termin, w którym zlikwidowane miały być stoiska firm prywatnych na terenie Targów i Wystawy Rolniczej. Obecnie Magistrat sam usuwać będzie nierozbierane budowle, a koszty wynikłe z tego zostaną ściągane przymusowo z właścicieli ich.

— (o) Ceny w Wilnie z 19 października r. b. Ceny za 100 kg. przy transakcjach wagonowych franco st. Wilno: żyto 39 — 40, owies zbierany 34 — 35, młynkowany 36 — 37, jęczmień browarowy 35 — 36, na kaszę 31-32, otreby żytnie 26, pszenne 28 — 29, makucho 52. Tendencja zwykła. Dowóz trochę słabszy.

— Wybory do Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie. Dowiadujemy się z biura Głównej komisji wyborczej dla Izby Przemysłowo-Handlowej w Wilnie, że w niedzielę dnia 21 października r. b. jako w ostatnim dniu składania list kandydatów na radców przyszedł Izby, komisarz wyborczy będzie urzędował w biurze G.K.W. ul. Mickiewicza

S. † P.

Szymon Surewicz

weteran powstania 1863 r. po krótkich cierpieniach zasnął w Bogu 18 października w Wilnie w wieku lat 94.

Eksportacja z Kościoła przy szpitalu wojskowym i pogrzeb na cmentarzu Antokolskim odbędzie się 20 b. m., w sobotę o godz. 11-ej.

Zarząd Stowarzyszenia Weteranów 1863 r. w Wilnie.

W 1-szą rocznicę zgonu

S. † P.

MAJORA

Władysława Dąbrowskiego

założyciela i 1-go Dowódcy Pułku 13 Ułanów Wileńskich zostaje odprawiona dnia 22 b. m. o godz. 9-ej w kościele Garnizonowym Nowo-Wilejka Msza Żałobna.

Mszę Żałobną odprawi Proboszcz kościoła Garnizonowego w Nowo-Wilejce Ks. Kapelan Nowak.

Dowódca i Korpus Oficerów 13 Pułku Ułanów Wileńskich

Sowiecka stacja podsłuchowa zniszczona przez KOP.

Na odcinku Borkowszczyzna (w pobliżu przez władze sowieckie b. często, jednak Iwienka żołnierze KOP-u ujawnili sowiecką stację podsłuchową, którą następnie zniszczyli. Stacje podsłuchowe stosowane są

18, III piętro, wejście z ul. Jagiellońskiej, od godz. 12 i pół do 14 oraz od g. 18 do 20-ej.

SZKOLNA.

— Stan sanitarny w szkołach powszechnych. Przeprowadzona ostatnio lustracja lekarska szkół powszechnych w Wilnie ustaliła, w 37 szkołach aż 2705 brudnych dzieci, z których ogromny procent zawieszonych. Nie lepiej przedstawia się w szkołach żydowskich, gdzie w 18 szkołach znaleziono 1212 brudnych dzieci.

AKADEMICKA.

— 7-y tydzień akademicki. Rozpoczęły się już prace przygotowawcze do organizacji akcji dorocznej „Tygodnia Akademika”. Akcja powyższa odbędzie się w roku bieżącym w okresie od 14-21 listopada 1928 r. Będzie miała ona na celu obok propagandy potrzeb młodzieży akademickiej, dążenie do zaspokojenia potrzeb materialnych licznych rzesz niezdolnej młodzieży akademickiej drogą zbiorów na listy ofiar, sprzedaży znaczków, nalepek, organizacji wszelkiego rodzaju imprez dochodowych. Skład Komitetu Wykonawczego oraz szczegóły programu akcji będą podane do publicznej wiadomości w dn. najbliższych.

Biuro Komitetu mieścić się będzie od dn. 23. 10. r. b. w lokalu Ogniska Akademickiego przy ul. Wielkiej 24.

— Z Uniwersytetu. W sobotę dnia 20 b. m. o godz. 1-ej po poł. odbędzie się w Auli Kolumnowej Uniwersytetu promocja na doktora wszech nauk lekarskich następujących osób: Bukowskiego Juliusza, Hurwiczówny Marii, Kokotka Juliusza, Makowera Adolfa, Piętkowskiego Jana, Rajcha Ezechjela, Szutkowskiego Ludwika, Żebrowskiego Wacława — porucznika.

Wstęp wolny.

KOMUNKATY.

— Zrzeszenie Kola Polskich Nauczycieli Geografii. W poniedziałek dnia 22 bm. o g. 17-ej m. 30. (5.30 wiecz.) odbędzie się w lokalu szkolnej pracowni przyrodniczej w Wilnie ul. Szwalna 5 (wejście od Matej Pohlenki z podwórza) zebranie zrzeszenia kół polskich nauczycieli geografii w Wilnie z odczytem profesora USB dr. Mieczysława

— (o) Ograniczenie emigracji do Argentyny. Jak się dowiadujemy, w tych dniach państwowy Urząd Emigracyjny przestał wydawać zaświadczenia na otrzymanie bezpłatnych paszportów zagranicznych do Argentyny. Takie zaświadczenia będą mogli otrzymać tylko rolnicy oraz osoby, które mają zwolnienie na wyjazd do Argentyny lub

Bank Cukrownictwa

Spółka Akcyjna w Poznaniu

Skład cukru w Wilnie ul. Słowackiego 27
w magazynach Tow. Polski Lloyd

Sprzedaż cukru hurtowa i detaliczna, poczynając od 1 worka

Lekcji muzyki i TEORIA

udziela **MICHAŁ JÓZEFOWICZ**
PROF. KONSERWATORJUM

Informacje od 11-ej 1 i od 4 — 5 pp. S-to Jakóbska 6. — 1.

żance. I przegrał. Zaproszony na świadka b. minister skarbu Kokowcew musiał stwierdzić, że „Matin” był na żołdzie rządu rosyjskiego. Wprawdzie nie zostało dowiedzione na sądzie, że pp. redaktorowie gazety „Matin” przedawali swoje sumienie (bo ktoś jest w stanie w czystym sumieniu czytać, jak w otwartej księdze?) ale co na sali wywołało wesołość — wyszło en passant na jaw, że przed wojną sama „Humanité” otrzymywała nawet sumy od rządu rosyjskiego. Za co?

Z tegoż procesu epizod: Obróńca dziennika „Matin” pyta ministra Kokowcewa: „Czy pan pociąga pana Buneau Varilla (głównego właściciela paryskiego „Matin”) za członka, którego można kupić?”

Na to Kokowcew: — Znam bardzo mało pana Buneau-Varilla i jako rosyjski emigrant muszę być w słowach bardzo ostrożny. Wszelako sądzę, że takiego członka jak p. Buneau-Varilla nie łatwo przekupić.

W 1913 roku „wpływanie” rządu rosyjskiego na prasę francuską przybrało tak imponujące rozmiary, że musiał interwenjować sam p. Poincaré. W tym atoli sensie aby „subsypia” były jednak sprawiedliwie rozdzielane... pod kontrolą tajnej komisji wyznaczonej przez rząd francuski.

W raporcie swym do ministra w

Petersburgu pisał Raifalovich w roku 1908-ym: „Spora część prasy francuskiej gardłuje za tem aby Rosja zaciągała we Francji jaknajwięcej pożyczek... bo każda pożyczka to dla tej prasy — złote żniwo”.

A wszystko to było rezultatem ciężkiego kryzysu finansowego, który przechodziła prasa francuska narówni z angielską. Kryzys nie ominął i niemieckiej wielkiej prasy.

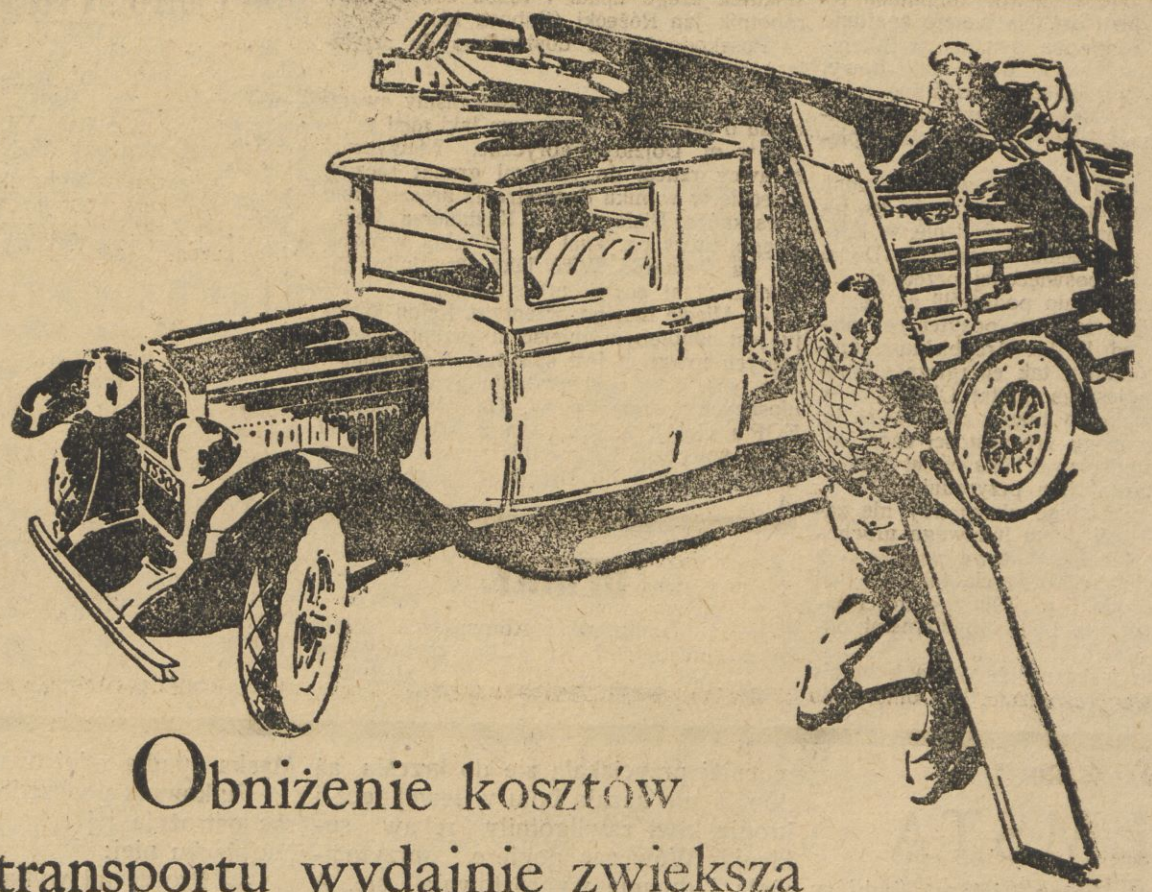
„Nationalzeitung” której hasłem było „Zjednoczenie i solidarne Niemcy” zaczęło odporne wobec Wschodu i Zachodu! — ratowała się przez czas niejaki subwencjami ze sfer przemysłowych, wreszcie kompletnie podupadła. Nielepiej powiodło się jej konkurentce „Tante Voss”, jak zowią popularnie „Vossische Zeitung”. Na Karolu Robercie Lessingu wygasta dynastia jej właścicieli-wydawców. Utworzono udział. Nabył je za 3 miliony marek dom bankierski Lazard Speyer-Elissen, zaś od Nowego Roku 1914 r. jest „Vossische Zeitung” własnością firmy Ullstein.

Jest to jeden z potentatów dziś prasowych w Niemczech. Dwaj drudzy: August Scherl i Rudolf Mosse (do którego należą „Berliner Tageblatt”, „Berliner Volkszeitung”, „Berliner Morgenzeitung”, cały szereg czasopism technicznych etc. etc.) zaczęli ostatnimi czasy wchodzić ze sobą w aljans. O pociąg finansowej takiej np. firmy jak Scherl da wyo-

brazenie następujące przypomnienie. W 1913 Scherl zawiadomił kanclerza Bethmanna-Hollwega, że może sprzedać „niemco” udziałów swego koncernu... za 10 milionów marek, pomimo iż Rudolf Mosse daje mu za nie 11 i pół miliona. On woli swoje udziały pociąć — w ręce rządu, względnie przyjaciół rządu. Rząd obawiając się, aby nie opanowała prasy niemieckiej spółka Mosse-Ullstein (co by miało duże znaczenie polityczne a zapaszek — żydowski) sam utworzył konsorcjum z bankierem Oppenheimem na czele, które udziały Scherla nabyło.

Dwa słowa jeszcze. Aby dać wyobrażenie co to za potęga koncernu Scherla, wystarczy zwrócić uwagę, że jego „Berliner Lokal Anzeiger” bije dziennie 241.500 egzemplarzy, „Der Montag” rozchodzi się w 232.300 egzemplarzach, „Die Woche” w 256.250 egzempl. a do koncernu Scherla należą jeszcze „Der Tag”, „Fels zum Meer”, „Sport im Bild” etc. etc. W 1912-ym koncern dał brutto 55.900.000 marek.

Cz. J.

Obniżenie kosztów transportu wydajnie zwiększa dochodowość przedsiębiorstwa

Rozwój dochodowości każdego przedsiębiorstwa przemysłowo-handlowego uzależniony jest przede wszystkim od umiejętnego redukcji kosztów produkcji i transportu surowca lub gotowego produktu.

Szybka i ekonomiczna dostawa w tym wypadku bezwzględnie rozstrzyga o powodzeniu.

Cieżarowy samochód Chevrolet, jako najbardziej współczesny ze wszystkich środków transportowych, bezkonkurencyjnie współzawodniczy z każdym innym ciężarowym wozem w tej samej cenie.

Chevrolet, zawsze niezawodny, rozwijający pełną szybkość przy całkowitem załadunku na najgorszych drogach, dzięki sprawności swego nadzwyczaj oszczędnego silnika wyklucza wszelkie niespodzianki.

Zalety te rzucają się w oczy przy jednej chociażby próbie tego samochodu w porozumieniu z najbliższym zastępcą General Motors. Wyrob General Motors.

Upoważnione Zastępstwo „AUTO-TECHNIK”, ALEXY JESIPOW, Biuro Techniczno-Handlowe, Łuck, Jagiellońska 64, tel. 226.

SAMOCCHÓD CIĘŻAROWY CHEVROLET

GENERAL MOTORS W POLSCE. WARSZAWA

